

Krása a jemnost ručně paličkované krajky

Dá se upaličkovat QR kód? „Krajky vidím úplně ve všem,“ říká Dana Mihulková.

Dana Mihulková je pravidelným návštěvníkem rychnovské knihovny. A nejen to, její publikace o navrhování a paličkování krajky najdete také v regálech naší knihovny. Své práce navíc úspěšně publikuje v zahraničních časopisech. Proč se její životní láskou stala právě ručně paličkováná krajka, o tom se dozvíte z našeho rozhovoru.

● **Jste dcerou krajkářky a krajka byla kolem vás už od dětství. Jak jste to vnímala?**

Myslím, že se to proměňovalo s tím, jak jsem rostla – na jednu stranu jsem to samozřejmě se zájmem sledovala, na druhou stranu to pro mě byla naprosto běžná a všední záležitost. Mamka pracovala z domova, takže jsem krajky měla před očima denně, a když to přeženu, vlastně se před tím ani nedalo utéct.

● **V kolika letech jste začala sama paličkovat?**

S nástupem do 5. třídy základní školy, tedy v nějakých 10 letech.

● **Navštěvovala jste krajkářskou školu nebo kroužek při základní škole? Kdo byly vaše učitelky a co vám jejich učení dalo?**

Od páté do osmé třídy jsem navštěvovala krajkářskou školu ve Vamberku, kde mě paní učitelky Anežka Bartáková a Vilma Murčová naučily základy, dohlížela na mě samozřejmě mamka a také moje teta, učitelka paličkování na krajkářském učilišti v Hronově, Vlasta Novotná. Později jsem se dostala i do zahraničí, zjistila jsem, že se paličkuje všude na světě, a ne jenom ve Vamberku (jak nám ve Vamberku tvrdili), a že toho ani zdaleka neumím dost.

Prošla jsem pak vzdělávacím programem pro učitele paličkování v Německu (pod vedením několika lektorů z Německa, Nizozemska a Belgie), který jsem v roce 2018 završila zkouškou. Teď mám za sebou asi třetinu vzdělávacího programu pro návrháře krajek a vedle toho jezdím také na kurzy věnované speciálním technikám (flanderská krajka a point de Lille, u nás známá jako vláčková). Souběžně s tím jsem se v letech 2019–2021 zúčastnila programu Erasmus+ (projekt BobbinLacee, šest týdenních setkání v šesti

zemích EU s výukou technik typických pro danou zemi – na setkání v Praze v lednu 2020 jsem naopak já vyučovala právě vambereckou vláčkovou krajku).

A co mi učení dalo? Zejména poznání, že se mám pořád hodně co učit. A že se to všechno možná za jeden lidský život ani nedá stihnout. Kolik nejrůznějších podob může ručně paličkováná krajka mít, jak neuvěřitelně rozmanitá je a kolik přístupů k ní existuje. Jak moc se liší naše pojetí a chápání krajky od pojetí, se kterým se člověk setká jinde. Těch věcí, které se mi postupně odkrývají a které stále objevuji, je čím dál víc. A mě to čím dál víc baví.

● **Kreslíte podvinky a experimentujete s krajkou. Co si pod tím máme představit?**

Nápady, které se mi rojí v hlavě, se pokouším zrealizovat technikou ručně paličkováné krajky. Občas je potřeba vymyslet nějaké nevšední řešení nebo použít méně obvyklé materiály, zkrátka to vymyslet tak, aby krajka ve výsledku vypadala, jak chci. Ne každý pokus vede k výsledku, řadu nápadů opustím, vhodnou přízi někdy hledám třeba půl roku, zkouším spoustu variant a možností a pak případně vybírám, co se snad povedlo.

Protože vzory navrhuji nejen pro sebe, ale i pro další krajkářky, je potřeba, aby byl postup reprodukovatelný a aby se realizace podařila nejen mně, ale také ostatním. Co moje ruce provádí už zcela automaticky, je nutné jednoduše a srozumitelně vyjádřit slovy. A to je někdy docela oříšek.

● **Uspořádala jste ze svých prací výstavu?**

Samostatně jen v roce 2003 v Rychnově nad Kněžnou, jinak byly mé krajky vystaveny v rámci jiných výstav v České republice i v zahraničí.

Dana Mihulková

Udivuje mě, kolik může mít krajka podob a kolik přístupů k ní existuje. Postupně je objevuji a baví mě to čím dál víc...

Krása krajky a moderní technologie - paličkováný QR kód přečte i mobilní telefon.

Pravidelně dodávám vánoční ozdoby na rychnovskou výstavu betlémů, letos jsem přispěla také k vánoční výstavě v Přerově. Mluvím o krajkách, které jsem sama upalíčkovala – krajkou upalíčkování jinými krajkářkami podle mých návrhů jsou průběžně k vidění na různých místech a většinou se o tom ani nedozvím.

● **Mezinárodní setkání krajkářek, jehož součástí je soutěžní přehlídka českých výtvarníků nazvaná Bienále české krajky. Můžete k tomu něco málo?**

Z Vamberka pocházím, ve Vamberku jsem se naučila paličkovat, takže dění kolem paličkování a krajek ve Vamberku pochopitelně sleduji. Na Bienále české krajky jsem své práce přihlásila několikrát – v několika případech byly přijaty a v několika případech byly odmítnuty. Uznávám, je to ode mě troufalé, sama sebe určitě neřadím do škatulky „výtvarník“ a už vůbec ne „umělec“, mnohem spíše jsem „řemeslník“, nicméně asi není důvod to nezkusit – a když to vyjde, člověka to samozřejmě potěší.

● **Kolika soutěží jste se zúčastnila a co vám to přineslo?**

Spočítané to nemám a ani mě nenapadlo to počítat... Na rozdíl od výše zmíněného bienále mívá většina soutěží předem dané téma (a někdy i velmi striktní omezení, pokud jde o techniku, materiál, rozměry, barevnost atd.) a za účast v zahraničních soutěžích se také téměř vždy platí administrativní poplatek. Když mě zveřejněné zadání inspiruje a dostanu nějaký použitelný nápad, ráda se zúčastním – když ne, nenutím se do toho, to by ani nemělo smysl. Všechna umístění „na bedně“, kterých jsem kdy doma i ve světě dosáhla, byla pro mě samotnou dost velkým překvapením.

● **Jste členkou nějakých sdružení v souvislosti s krajkou?**

Jsem členkou Sdružení Krajka a časopis Krajka, vydávaný tímto sdružením, už asi 17 let překládám do němčiny. Dále jsem členkou Německého krajkářského svazu (Deutscher Klöppelverband, e.V.) a nově také americké organizace I.O.L.I. (International Organization of Lace, Inc.).

● **Příležitostně spolupracujete s redakcemi některých českých i zahraničních časopisů. Ze zahraničních konkrétně Masters & Makers. V čem spolupráce spočívá a co publikujete?**

Do zahraničních časopisů dodávám právě vzory na paličkování. Začalo to před více než 20 lety magazínem LaceExpress, který ale roku 2017 zkrachoval. Jeho obsah pokaždé někdo hned oskenoval a uložil na Pinterest a odtud ho zase další dobrodinci rozeslali stovkám krajkářek na Facebooku, takže už ho pak skoro neměl kdo kupovat.

Titulní strana časopisu Masters & Makers s krajkami Dany Mihulkové.

Masters&Makers je jeho nástupcem, vychází také v 6 jazycích a jde také do celého světa, ale ještě o něm tolik lidí neví. Pravidelně mě žádají o příspěvky a v podstatě mi otiskli vše, co jsem jim kdy nabídla. Nejde ovšem jen o samotný návrh a upalíčkování krajky – nutností je také schopnost dodat kvalitně zpracované postupy, fotografie, podvínky, technické výkresy, údaje o použitých materiálech atd. Jinak se moje krajky v nedávné době objevily třeba v časopisech Vuelta y Cruz ve Španělsku nebo Die Spitze v Německu a také v ročenkách Německého krajkářského svazu, vydávaných

vždy u příležitosti jeho kongresu. Do českého časopisu Krajka poskytují kromě podvínků občas i nějaký článek nebo textový příspěvek.

Sem tam se někde na síti objeví „vypůjčená“ moje vlastní fotografie, třeba na plakátech, pozvánkách a tak, občas narazím na krajkou upalíčkovanou podle mého podvínku. Příkladem je můj houslový klíč na obálce časopisu The New Zealand Lacemaker. Ta krajkářka, která ho podle mé předlohy upalíčkovala, s ním navíc získala první cenu v soutěži Perth Royal Show. To se člověk nestačí divit, co všechno na internetu najde...

● **V Městské knihovně v Rychnově máme některé vaše tituly. Jeden s názvem „Jak upalíčkovat QR kód“. Proč právě QR kód a jak vznikl tento nápad?**

To je takový klasický projev profesionální deformace, člověk pak vidí krajky už úplně ve všem.

Zkrátka jsem si pořídila svůj první „chytrý“ telefon a zkoumala jsem, jak vlastně fungují QR kódy – on je to takový zvláštní obrázek, tak jsem si řekla, jestli by se nedal také upalíčkovat. Pak jsem hledala způsob, jak to udělat. Ten jsem našla, krajkou jsem upalíčkovala a byla jsem zvědavá, jestli čtečka v mobilu i z té krajky dokáže QR kód načíst a rozšiřovat. Kupodivu dokáže!

Krajku jsem pak přihlásila právě na Bienále české krajky a byla přijata a vystavena. Další rok jsem byla pozvána na jednu krajkářskou akci do Říma, kde jsem měla také odučit kurz – a zvolila jsem právě toto téma. Brožura, kterou máte v knihovně, to jsou vlastně skripta k tomu kurzu. No a během kurzu jsem se od účastnic naučila speciální způsob vypracování prvků, které zde nazýváme „mouchy“ (oficiálně lístky nebo lístečky), který jsem tam uviděla poprvé v životě.

● **Co v současné době děláte nebo na čem pracujete? A je váš volný čas vyplněn také krajkou či něčím jiným?**

Mám rozpracovaný „domácí úkol“ z návrhářského kurzu v Německu, na jaro připravuji další sérii podvínků Ledové krystaly a mám tady nakreslených spoustu dalších návrhů a nápadů, ke kterým se snažím nějak probouvat. Deset a víc hodin denně trávím prací (překlady z němčiny do češtiny a korektury), takže mi na moje hraní s paličkami mnoho času nezbyvá. Těší mě, že se v letošním školním roce znovu mohu věnovat své malé krajkářské skupince v Děčku. Daří se mi téměř denně aspoň trochu číst, ráda se projdu – a jinak asi nic speciálního.

Děkuji za krásný rozhovor.

NAĀ KALOČOVÁ